

Den Blaa Hawaii



**MEDLEMSBLAD FOR STAVANGER FILATELIST-KLUB
JANUAR 2023**

POSTHORNFRIMERKER

150 ÅR



2022





På'an igjen.

Ny start med de samme «hestene» for vognen til å dra lasset med å skape trivsel, hygge og glede på klubbmøtene. Vi har alle glede av å gi hvert vårt bidrag til SFK's beste. Takk til arbeidsgruppen, auksjonarius, kaffekoker og de øvrige som bidrar med smått og stort, til alle dere som kommer på møtene med frimerker og et engasjement for trivsel og hygge. Klubbens liv er avhengig av medlemmenes sosialisering til klubbens beste.

Takk til de velvillige foredragsholderne som med glede deler sine kunnskaper med oss.

Verden er i endring også i vår lille «andedam» med krav til en mer digital hverdag i drift og informasjonssflyt som gir nye utfordringer. Har du kunnskap trenger klubben den. Ta kontakt!

Redaktøren er glad for stoff til bladet og håper flere har noe de vil dele med medlemmene.

Vel møtt til et nytt og innholdsrikt frimerkeår med faglig påfyll, hygge og medmenneskelig kontakt.

Usignerte artikler er skrevet av redaktøren. Redaksjonen avsluttet 1. desember 2022

Styret i Stavanger: Filatelist-Klub: Erik Chr. Martens (leder), Karl Kalvik (nestleder/kasserer), Gjert Bergesen (sekretær), Eirik Ovesen, Bernt Tjensvold.

Varamedlemmer: Siri Hodne, Kåre Skjæveland

Den Blaa Hawaii

Redaktør: Erik Chr. Martens

erik.martens@lyse.net

Medlemsblad utgitt av Stavanger Filatelist-Klub.

Org.nr. 984 102 062, Bank 3201 13 84 349, Vipps 10 4869

VÅRENS MØTER

Stavanger Filatelist-Klub

Januar 10.

John-Arne Paulsen,
NorStamps, kasser
med go'biter.

- 24.



Geir Sør-Reime,
Tema: Stempelmerker for
lovlig og ulovlig
narkotika (Canada -USA)

Februar 14.



Hallvard Slettebø,
«Speider + Rogaland
+ Post»

- 28. ÅRSMØTE

Mars 14.



Einar Sanstøl,
Utkast og prøvetrykk
av frimerker. Noen ble
realisert andre ikke.
Andre rariteter.

Mars 28.



Odd Arve,
Kvinnesland
«Latvia 1918-1940»

April 25.

Erik Martens,
Ekspedisjoner på
Svalbard



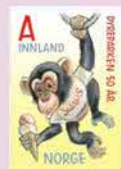
Mai 9. og 23.

**Klubb-
auksjon**



Juni 13.

*Sommer-
avslutning*



KLUBB-AUKSJON PÅ ALLE MØTER

**VELKOMMEN TIL ALLE FRIMERKE-
og POSTKORT-SAMLERE**

Ågesentunet i Hillevåg, dørene åpner klokken **18:30.**

Møt hyggelige frimerke-samlere til frimerkeprat
og sosialt samvær.

TA MED FRIMERKER

Bytteleder Jens Byberg har mange utvalgshefter, som gir deg
gode og rimelige muligheter for supplement til samlingen



Dan Tagesen

FRIMERKELIG

Takk til Holger Nielsen

Det var denne københavneren som
«fant opp» håndball i 1906,
i hvert fall den første som beskrev reglene.
Han er jo også kjent for «Holger Nielsen-metoden»
til gjenoppliving av druknede personer.

Men her skal det handle om håndball som motiv på frimerker. VM i håndball for menn arrangeres 11.-29. januar i Polen og Sverige. Danmark er tittelforsvarer. Norge har aldri vunnet VM for menn, men var tapende finalist i 2017. Kvinnelandslaget har derimot en haug

internasjonalt titler, og gikk til topps i EM senest i november i fjor.

Jugoslavia først

Kanskje frister det å sette sammen en liten motivsamling med håndballmotiver?



Østerrike var tidlig ute med håndballfrimerke.



Heidi Sundal på norsk frimerke fra 1993. NK 1178

Det er en overkommelig oppgave, litt over 200 slike merker er utgitt, skal vi tro oversikter på internett.

Aller først var Jugoslavia i en serie til sommer-OL i 1952 i Helsinki. Ett av seks frimerker viser en håndballkeeper.

Østerrike er nr. 2 i rekken. I 1962 ga Romania ut sitt første håndball-frimerke, og det er dette landet som har gitt ut flest merker i denne kategorien, til sammen 13. Romania har da også vunnet VM for menn tre ganger, og en gang for kvinner.

Egypt har gitt ut nest mest frimerker i denne kategorien med sju utgivelser.

Norge i 1970

Norge meldte seg på i 1970 med serien «Fysisk fostring». I verdien 50 øre er en håndballspiller avbildet. I 1988 var et av fire frimerker i miniatyrarket «Ballsport» en kvinnelig spiller. Velkjente Heidi Sundal prydet et av to frimerker i en sportsutgave i 1993. Og i forbindelse med sommer-OL i Beijing i 2008 ble det



Gro Hammerseng-Edin avbildet på frimerke til OL i 2008. NK 1697 - 1698

utgitt to frimerker der Gro Hammerseng-Edin er avbildet.

Danmark, da – håndballens hjemland.

To utgivelser; til VM i 1978 og et

av merkene i serien «Sport og ungdom» i 2003. Et annet naboland, Sverige, kan også skilte med to utgivelser. To verdier i 1967 og et merke i hefte med seks sportsfrimerker i 1993.

Men best i Norden er Island med fem frimerker. Så er da også håndball den mest populære idretten her. Men flere merker blir det ikke. Det islandske postverket sluttet som kjent å gi ut frimerker i 2020.



Frimerker hentet fra nettet, NK 1178, 1697, 1698 fra egen samling.

Danmark er håndballens hjemland. Her et merke fra

Hva finner du på GiBud?



GiBud.no



**Kjøp og selg med markedets laveste provisjonssatser
på en av Norges største markedsplasser**



FRIMERKETS DAG 2022 Herbarium



Den faste staben har bemannet salgsbordet, fra venstre: Gjert Bergesen, Erik Martens og Karl Kalvik.

Det ble en vellykket dag med godt besøk. Klubbens spesialkonvolutter ble utsolgt, totalt 150 fordelt på seks varianter.



I morgen er frimerkets dag



Fra Stavanger Postkontor 2021. Tre interesserte samlere betjenes av Gert Bergesen og Erik Martens, til høyre, for siste gang på Stavanger Postkontor etter 91 år.
Stavanger Filatelist Klub

STAVANGER: I morgen 1. oktober markeres frimerkets dag på Herbarium, i det nyetablerte Postkontor, hvor Stavanger Filatelist-Klub har egen stand.

Tre nye frimerker kommer denne dagen. Posthorn-frimerket 150 år. Norge arkiske universitetsinstitutt 150 år, begge på miniatyr og Firdaling, innoma-

sjon, teknologi i fette. Frimerkene kan stemples med spesialstempel for denne dagen og er et samlerbillett.

Stavanger Filatelist-Klub har utarbeidet spesielle konvolutter både for Frimerkets dag og færdedagstempling, i et begrenset antall, for salg under arrangementet.

– Lykkeligvis har Stavanger et postkontor, etter planen skulle byna slutt vært stengt ned, men fortsetter innstiller i nye lokaler i

Herbarium, som frimerkesamlere er glade for, sier Erik Martens, leder Stavanger Filatelist Klub.



Miniatyrer med posthornfrimerket.



Årets utvalg av spesialkonvolutter.



Blad fra arkitekt Wilhelm von Hanno's skisseblokk



Største utfordring til norske frimerkesamlere fyller 150år



Siden 1872 er det solgt mer enn 5,3 milliarder norske posthornfrimerker. De første frimerkene hadde skilling valør, fra 1877 øre frimerker og 2001 krone-verdi.

Et lite eksempel på pris ved å framskrive den til **dagens** pengeverdi på å sende et brev inntil 20 g:

1877 10 ø, nå verdi **6,78**, 20 ø

1921 **4,53**, 1958 45 ø **6,50**,

2014, 10,00 **11,90**, og i 2022 **19**, -. Dette forteller at portoen har hatt økning i løpet av 150 år

Det er særlig utgavene før 1900 som har gitt mange frimerkesamlere store utfordringer i å klassifisere utgavene og variantene. Fra NK 16 til 84. Men også utgavene seinere stiller krav til å finne varianter på alle ut-

givelsene. Det har vært mange årsaker til nærmest en jungel av varianter knyttet til den enkelte utgivelse av frimerkene. Opplagene har vært i millioner fordelt på flere opplag. Mekanisk slitasje under trykkprosessen har f.eks. medført gjengroing av merkebildet, represjoner og

oppgraveringer, utskifting av klisjeer og dårlige perforeringer er noen eksempler. Variasjon i samme trykkfarge har også sin naturlige årsak, trykkeren måtte selv blande trykkfargen. I tillegg hadde de forskjellige trykkerne sin innstilling av maskin og fargeføring. Å samle posthornmerkene er en hyggelig og arbeidskrevende utfordring.

Arkitekt Wilhelm von Hanno

var mannen som introduserte dette frimerkedesign i Norge. Han var en allsidig tysk-norsk arkitekt, som fikk i oppdrag å

utforme frimerkemotivet. Lite visste han nok at denne frimerkeserien skulle bli verdens lengstlevende frimerkemotiv. Han utarbeidet arkitekt-tegninger bl.a. Trefoldighetskirken og Grønland kirke, skole, brannvakt og politistasjon. Von Hanno var skulptør og tegnelærer for blant annet Theodor Kittelsen. Han og samarbeidspartner Heinrich Ernst Schirmer ble kåret til vinnere i arkitektkonkurransen om Stortingsbygningen i 1857, men vinnerutkastet blei senere forkastet.

Posthorn Antikva, Centraltrykkeriet 1883/94



Type 4 Fleischer & Co.



Type 1, brudd i ramme



Type 4, gjengrodd vinger



Type 4, taggefeil 2

NK 56,
opplag
3 459 000.



Plate 1, taggefeil 3



Plate 2, retusj på N og R

NK 57,
opplag
19 738 000

Noen eksempler på avvik på posthornfrimerker, her er fler småfeil.

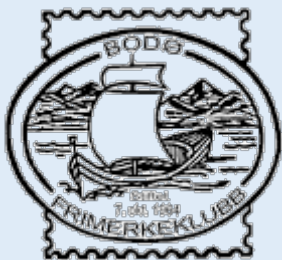


Fellingstype 1, taggefeil 3



Fargetette vinger, kraftigere blåfarge

NK 58,
opplag
4 950 000



BODØ 2022

REGIONAL
FRIMERKEUTSTILLING
23. - 25. september

Gratulasjoner til:

**John Tiedemand
Jensen:**

United Kingdom of Great
Britain and Ireland.

Postal stamps and mail
during the era of Queen
Victoria.

Vermeil 87 poeng,
Nordenfjeldske Filatelist-
klubb's ærespris for mate-
riale

**Vi gratulere
klubbens utstillere
med framragende
resultat for sine
eksponat.**



CAPE TOWN • NOIIIT 8 - 12 NOVEMBER 2022 INTERNATIONAL STAMP EXHIBITION



Hallvard Slettebø:

Zeppelin - The Norway Connection 91p

Hallvard var veldig glad for å vinne gullmedalje og 91 poeng for utstillingen sin "Zeppelin - the Norway connection" det beste resultat noen sinne.

Atle Fossmark

Faroe Islands postal conditions during WW.II 86p
Stor Vermeil.

Atle var kommisjonær for utstillingen i Cape Town. Dette innebærer mange arbeidsoppgaver med transport og montasje.

MYE FILATELISTISK KUNNSKAP

- å hente på klubbmøtene



Geir Sør-Reime ga oss et dypdykk i de filatelistiske agenturer fra Crown Agents til Stamperija sine virksomhetsområder. For mange av oss en temmelig ukjent verden for produksjon av frimerker i oppdrag for en rekke land



En sprudlende opplagt **Øyvind Nordsletten** presenterte sin samling av konvolutter og kort, mange fra hans tid i norsk utenriks-tjeneste, krydret med historier knyttet til objektene og egne opplevelser, på møtet 11. oktober.



Karl Kalvik presenterte et interessant og bredt utvalg av motivstempler med hovedvekt på våre områder og i et historisk perspektiv 25. oktober.

**En stor takk til høstens foredrags-
holdere som velvillig stiller opp med
sine interessante presentasjoner.!**





En opplagt **Arnfinn Skåle** gledet oss med et interessant og vel tilrettelagt foredrag. Først en historisk reise i frimerker og deretter en presentasjon av neste års 24 frimerkeutgivelser.



Første frimerker kommer 21. februar 2023. Mye å glede seg til for oss frimerkesamlere.

Kåre Skjæveland holdt den tradisjonelle klubb-auksjon med en del livlige bud.

Et trivelig og innholdsrikt møte for de **35** fremmøtte medlemmene. Hyggelig å ønske ett **nytt** medlem velkommen.





Velkommen til våre butikker

Du finner det meste av det du trenger til din frimerkesamling i vår nettbutikk posten.no/frimerkebutikken

- Nye frimerker og samleprodukter
- Eldre frimerker
- Samlerutstyr

Besøk også vår butikk i Persveien 34-36 i Oslo. Vi har åpent mandag-fredag kl. 09.00-18.00. Gratis kundeparkering.

Majorstuen postkontor selger også samlerutstyr, og har et utvidet utvalg av nyere frimerker og samleprodukter. Åpningstider mandag-fredag kl. 08.00-18.00, lørdag kl. 10.00-15.00

Kontakt

E-post: frimerketjenesten@posten.no | **Telefon:** 23 14 78 70
Postadresse: Posten Norge AS, Frimerketjenesten,
Postboks 250, 0614 OSLO



BURSDAG FEIRING

Hyggelig feiring av klubbens 97-års dag. Med velsmak-

ende kaker og kaffe til glede for alle. Kåre arrangerte igjen



en munter auksjon.

Det ble også tid til frimerker

og sosialt samvær for de 34 fremmøtte..



Bursdagskake er alltid populært og stemningsskapende. I år både bløt- og marsipan-kake slik at det var noe for en hver smak.



Stor stas å være avbildet på eget frimerke. Her er jeg i en lett karikert tegning av Ståle Ådland. Tegningen henger på Norsk grafisk museum, hvor jeg er leder av Venneforeningen. Den viser meg som litograf, mitt opprinnelige yrke. Einar Sanstøl syntes tegningen fortjente å komme på frimerke (PF) og har sjenerøst forært meg et ark med frimerker

Stavanger, Bjørnøya og Grahmberg

Geir Sør-Reime

I Norsk Filatelistisk Tidsskrift 7/2021 skrev jeg om Grahmberg-familien, og i august 2022 nummeret av Den Blaa Hawaii gikk jeg nærmere inn på datteren, Inger Helene Endresen f. Grahmberg. Her vil jeg gå nærmere inn på faren, Harald Giorge Grahmberg og hans arbeid som disponent for det stavangerske gruve-selskapet Bjørnøen A/S.

Bjørnøen AS ble stiftet i Stavanger høsten 1915 som I/S Bjørnøen Kulkompani etter at det hadde okkupert Bjørnøya og betalt hvalfangeren Morten A. Ingebrigtsen 10.000 kroner for hvalstasjonen og alle rettigheter han hadde på øya. Som en fortsettelse av I/S Bjørnøen, ble Bjørnøen A/S dannet i Stavanger 3.juni 1918. Dette selskapet skulle ha forretningskontor i Stavanger i tillegg til et fast kontor i Tromsø.

Hovedformål med selskapet var å drive kulldrift på Bjørnøya, der det var påvist kullførende lag.

Selskapet eksisterer fortsatt. Fra 1932 eier Staten 100% av aksjene. Selskapet eier all grunn på Bjørnøya og har inntekter fra løpende festekontrakter. Allerede sommeren 1916 ble byggingen av gruvebyen Tunheim påbegynt og den første kulldriften satt i gang.



*Harald Grahmberg:
Foto fra Verks-hotellet på
Jørpeland, da Harald var
kontorsjef på Stålverket*

Tunheim





Tunheim på Bjørnøya

Bjørnøen

Tromsø-kontor

Denne bygningen ble revet i 1970 og et nytt kontorbygg ble oppført på tomten





Hovedformål med selskapet var å drive kulldrift på Bjørnøya, der det var påvist kullførende lag.

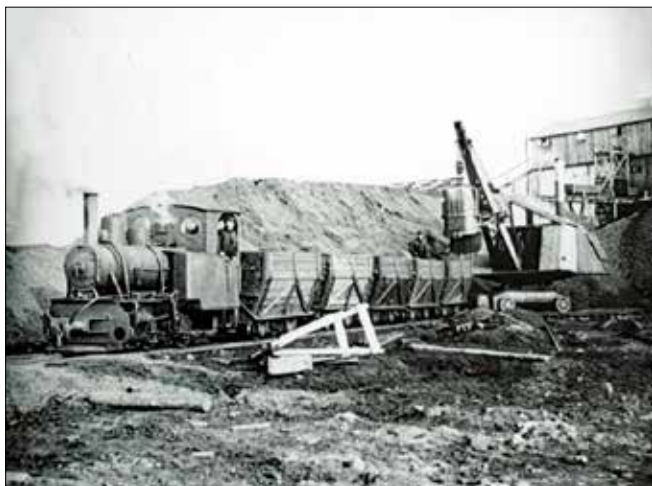


Bjørnøen lakkstempel, Tromsø

Fra Sesongen 1918-19 overvintret 87 mann på Bjørnøya og 9125 tonn kull ble produsert. Allerede året etter fikk selskapet store økonomiske problemer, og det ble inngått en avtale med Staten om forskuddsbetaling for 15.000 tonn kull. Samme år fortsatte utviklingen av gruvedriften med anlegg av jernbanelinje til utskipingsstedet i Østervåg. Det ble også bygget ny kraftstasjon, flere hus og åpnet en ny kullgruve (A-gruva), men allerede høsten 1919 fikk selskapet nye finansielle problemer, og det ble inngått en

*Lokomotivet
og vognene
på Tunheim.*

Foto: Svalbard Museum



*Bjørnøya lokomotiv-
vrakrester av jernbane*

Bjørnøya jernbane





To lokomotivvrak

ny forskuddsavtale med Staten, der Staten tok pant i eiendommen og anlegget.

I 1920 skipet selskapet rundt 20.000 tonn kull og rundt 200 mann var i arbeid. Gruvebyen ble utbygd med butikk, lager, spisesal for arbeiderne, bakeri, svinestall, hestestall, lokomotivstall og kontorbygning. Gruvedriften på Bjørnøya var vanskelig og kostbar. De kullførende lagene var ikke sammenhengende på grunn

av mange forkastninger og gjorde effektiv drift umulig. I 1925 ble kulldriften innstilt, men en forsøkte fram til 1930 med drift etter blyglans. I 1932 løste så Staten inn de private aksjonærene. Da hadde Staten allerede i 1927 innløst tyske og sovjetiske

okkupasjonskrav på øya, og AS Bjørnøen blitt eneeier av hele øya. Den første disponenten for AS Bjørnøen var Harald George Grahmberg, født 1883 i Kristiania. Hans far var lokomotivfører Peder Hansen, mens bestefar på morssiden var lokomotivfører William Graham, som kom til Norge fra England sammen med Norges første lokomotiv, og derfor ble Norges første lokomotivfører.



Bjørnøya jernbane

Primerhus
Det Bergenske Dampskibsselskab, Bergen



Fru Dagmar Grahnberg
St. Livhussgade 5
Stavanger

10.000 - 3 - 17

Primerhus
Det Bergenske Dampskibsselskab, Bergen



Fru Dagmar Grahnberg
St. Livhussgade 5
Stavanger

10.000 - 3 - 17

Haralds mor var hans datter og hun var gift to ganger, senest med Haralds far. Haralds mor hadde flere døtre fra første ekteskap og det var disse som motsatte at Harald skulle ta navnet Graham, og han konstruerte derfor navnet Grahmberg som han i 1904 fikk bevilling til å ta som slektsnavn i stedet for Hansen.

Han kom til Rogaland som kontorsjef på Stålverket på Jørpeland og 22.november 1917 giftet han seg med Dagmar Haaland i Stavanger Domkirke. Dagmars foreldre var bankkontorist Andreas Haaland (født 1867) og Kristine Ingerda Serine Lund (født 1872). Hun vokste opp i Kannikgata 39.

Fra september 1919 er Harald Grahmberg i Tromsø og driver Bjørnøen

AS derfra, og sender nesten hver dag brev hjem til Dagmar Grahmberg, St.Svithunsgt.5, Stavanger.

På vei med Hurtigruten til Tromsø, sendte Harald to brev, 6. og 7. september og som er stemplet Nordlands Postexek/Nordlands Posteksp .

De bevarte brevene fra Harald til Dagmar fra Tromsø er datert mellom 17.september og 20.november 1919 og 3.september og 20.november 1920, mens brevene fra Dagmar til Harald er datert mellom 22.september og 11.november 1919. Det er ikke bevart noen brev fra 1920 til Harald. Vanligvis sendte Harald brev til Dagmar, men iblant hadde han ikke tid til å skrive brev og sendte da et prospektkort i stedet .

Bjørnøen AS hadde opprinnelig bare





02-10-1919 Postkort med blekkannullering



10-10-1919 Postkort, stemplet Tromsø

et sesongkontor i Tromsø, men i 1920 ble hovedkontoret flyttet til Tromsø og inn i en bygning i Tromsø havn ved siden av der Roald Amundsen statuen nå står. Denne bygningen ble revet i 1970 og et nytt kontorbygg ble oppført på tomten .

Innholdet i brevene er stort sett forsvunnet, men kanskje det viktigste er bevart: dramatikken da arbeiderne kom tilbake fra sesongen på Bjørnøya og Harald måtte fortelle dem at banken hadde nektet å utbetale mer penger til Bjørnøen AS. Han forteller at direksjonen i selskapet var i møte med Industri-departementet, og det var her en ble enig om at Staten skulle forhåndsbetale for 10.000 tonn kull. Avtalen gjorde at banken likevel utbetalte penger til Bjørnøen, og Harald, som hadde innløst arbeiderne på hotell, kunne neste dag utbetale



13-11-1919 Omadressert til Saudasjøens Turisthotell, Saudasjøen (stemplet Nordlands Posteksp.)

Igaar hadde jeg en haard dag, og mange saadanne greier jeg neppe. Efter logenmødet torsdag sad vi endel sammen i Athenæet og Klokken var vel saan henimod 1, da jeg hørte "Björnongens" fløite paa Havnen. Jeg løb da strax ned paa Kaien & tog den imod, men desværre den kom uten last men med 25 arbeidere. Den meldte samtidig at "Material" var ventende hertil uten at ha losset sit radiomaterial, som den hadde medbragt fra Narvik og begge disse skibe var altsaa en stor skuffelse. Et lyspunkt fik jeg imidlertid, ved at "Ruth" meldtes underveis med 450 ton Kul inde. Banken her har altid honoreret vore traktater på Stavanger, men igaar var det plutselig stop – ikke én øre – og der stod vi med 25 mand som skulde ha Kr.80.000-. Ja, du kan tro situationen var ikke morsom men fik da stagget arbeiderne med, at vi vilde betale oppholdet her. Der blev underhandlinger i det uendelige med banken og en iltelegrafering uten lige med direktionen som nu er i Kristiania. Heldigvis kom da 'Ruth' inat, & paa dens last fik vi laant mod Kjøbernes garanti for betalingen kr.50.000, & saa fik vi trække avista paa Stavanger kr.30.000, men da var Klokken allerede 11 ½ formiddag og arbeiderne begynte at gjøre sjau. Du kan tro, jeg var i et par buxer og no søvn var det selvfølgelig ikke tale om for mig inat, - I Eftm kom telefram fra Kristiania, at direktionen har remitteret gjennom Norges Bank Kroner 80000, saa de faar nok spytte godt i "bøssen".



lønningene.

Allerede i 1918 ble det opprettet et sesongbrevhus på Bjørnøya med navn Østervåg-Bjørnøy. Brevhuset var i drift til 1925, da kulldriften opphørte.

På Bjørnøya hadde arbeiderne fått utbetalt mindre forskudd i lokale, private penger for private kjøp der.

Disse Bjørnøysedlene med Harald Grahmbergs signatur er svært sjeldne .



Bjørnøens betalingsmerker, utgave 1920-21 med Harald Grahmbergs trykte signatur:

Seddel kr. 5 (Ubrukt).

Seddel 10 øre (brukt med med kontorsjefen Bjørnøyas signatur i tillegg.

Seddel 10 (ubrukt)



Harald Grahmberg sluttet sannsynligvis som disponent for Bjørnøen A/S etter 1921-sesongen.

.Etter at Harald sluttet som disponent i Bjørnøen AS, drev han egne agenturer, bl.a. for Alf R. Bjercke's malingsfabrikk og for forsikringsselskapet Norge.

(Alf R. Bjercke's malingsfabrikk på Alnabru i Oslo ble overtatt av Jotun i 1972 og flyttet til Sandefjord)

(Forsikringsselskapet Norge ble etablert i Drammen i 1857, og ble i 1988 slått sammen med Forenede Gruppen i Trondheim, fra 1992 som del av Gjensidige).

Etter Haralds død ble disse agenturene overtatt av hans svoger, Halfdan Haaland

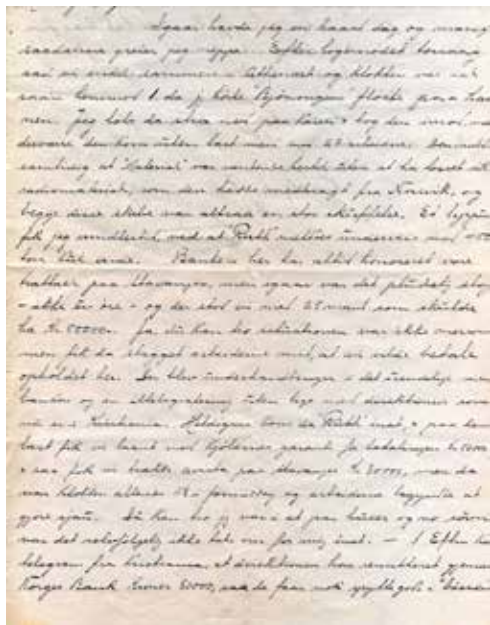
Harald Georg Grahmberg døde 16.april 1925 og ble begravd fra Stavanger Domkirke 20.april 1925.

Yrket er oppgitt som agent. Dødsårsak er oppgitt som

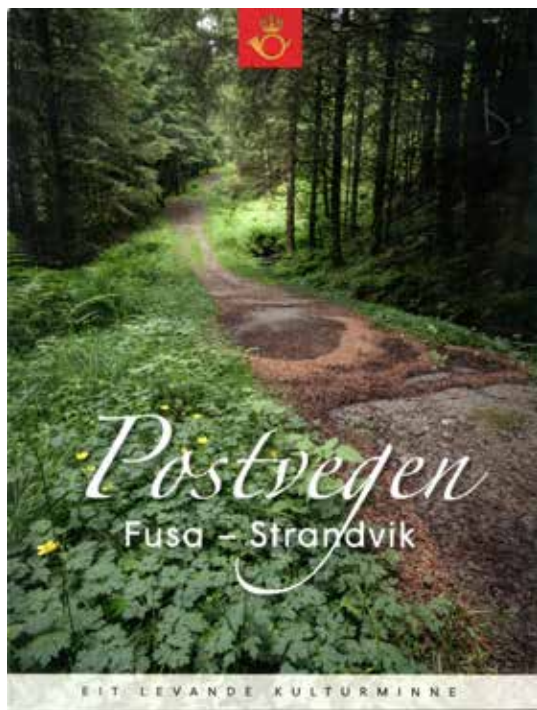
"Suicitismus" (skød sig ved ...

grunnet det økonomiske tap og insolvens'). Begraves fra hjemmet.

Harald Grahmberg var selv på Bjørnøya og fotograferte anleggene. Norsk Polarinstitutt's arkiv har papirkopier av mange av disse.



Brev fra Dagmar til Harald i Tromsø 23-10-1919 med deres felles lakksegl på baksiden. Øvrige brev fra Dagmar til Harald har identisk utforming.



Arne Eriksen, min gode frimerkevenn og medlem hos oss, sendte meg: Postvegen, Fusa - Strandvik. Et hefte om »eit levande kulturminne«. Heftet er utgitt i 2022 for å feire året for å synliggjøre frivilligheten i vårt land.

I denne sammenheng har Fortidsminneforeningen valgt «VÅR DAG» med fokus på kulturminner den 11. september. Bjørnafjorden Fortidsminneforeninga inviterte frivillige lag og enkeltpersoner til en felles tur over fjellet fra Fusa til Strandvik.

Ønsket er å legge til rette for og formidle kunnskap om denne delen av den Stavangerske postvei. Heftet omhandler denne delen spesielt og om postveiene i et nasjonalt og internasjonalt nettverk. Dette er virkelig interessant lesing om postgangens betydning fra 1785.

Kartskissa syner postvegen frå Bergen og sørover ca. 1845. Frå Sandeid gjekk ruta vidare gjennom Ryfylke.

Kjelde: Kåre Eldøy.



Heftet er ført i pennen av Arne Eriksen i hans vakre og velformulerte nynorsk. Er du interessert ta kontakt med Arne Eriksen aerix@omline.no Prisen er kr. 80.- inklusiv porto

Tar med en kartskisse over Postvegen i Ryfylke slik at hele vegen er synlig. De norske Postveger er knyttet til det europeiske nettverk. En felles Europa frimerkeutgivelse markerer dette.



KM-speidernes landsleir

Gnist 2022

Av Sverre Shetelig

Speidernes Frimerkebank deltok på Landsleiren til Norges KFUK og KFUM speidere, "GNIST" i Forsand, 2. - 9. juli i år. Frimerkebanken fungerte som leirens postkontor, i tillegg til at det også ble solgt brukte frimerker til speidere som samlet på frimerker. Det var også laget en liten motivsamling med tema SPEIDING som var stilt ut i samarbeid med Speidermuséet.

De ca 4,000 deltakerne på leiren hadde en fin leir til tross for utfordringer med mye regn og at leirens gater og gåareal ble forvandlet til et gjørmehav.



Til leiren hadde Frimerkebanken i samarbeid med KM-speiderne fått laget tre personlige frimerker og Posten Norge hadde laget motivstempel som ble benyttet under leiren. Det ble laget 400 frimerker til leiren og alle ble solgt. Det er første gang Frimerkebanken har laget mer enn ett motiv. Frimerkene ble solgt for 25 kr pr stk og hadde porto for innenlands forsendelse.

I samarbeid med det lokale landpostbudet ble brev fra leiren brakt videre til adressatene, og enkelte sendinger til leiren ble fordelt til speidere.

Rundt 420 brev og kort ble sendt fra leiren, av disse var rundt 350 frankert med personlig frimerke.

Av brukte frimerker solgt til samlere på leir, var sammenstillinger av 100

ulike fra flere land og kilovare både av norske merker, fra enkelte andre land og fra hele verden.

Frimerkebanken samler inn frimerker fra speidergilder over hele landet, for det meste klipp og enkelte samlinger. Dette selges for det meste til frimerkehandlere. Dersom det er noen som er interessert, kan man ta kontakt med frimerkebanken@sogn.no.

Ansvarlig for Frimerkebanken på leiren var Sæde Rotås fra Stjørdal og Sverre Shetelig fra Oslo.



Leirstempelet er norsk Speiderstempel nr. N-174.

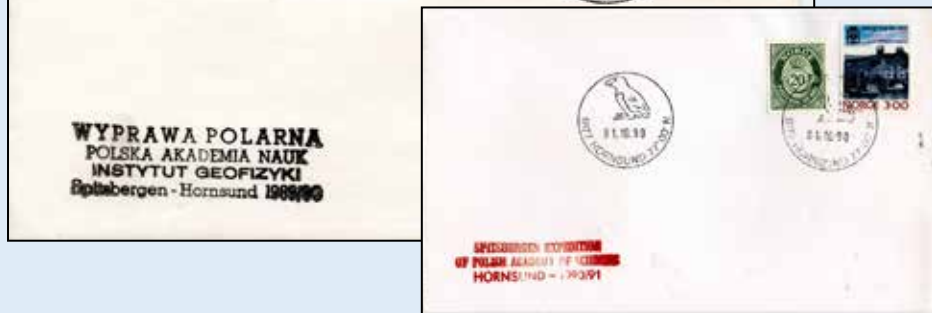


Mye gjørme foran inngangen til Frimerkebanken!

Artikkelen stod i Motivsamleren nr. 2/2022

HISTORIEN BAK EN KONVOLUTT

Jeg rydder litt blant alt jeg har samlet på, og i en eske var det en rekke konvolutter fra arktiske forskningsstasjoner. De kommer fra et tidligere abonnement. Hva skjulte seg bak stemplene på konvoluttene frankert på Svalbard? Disse nedenstående tre konvoluttene var utgitt av den polske Spitsbergen. Ekspedisjon, som har holdt til i Hornsund siden 1957.





Etter et søk på nettet er det et vel av opplysninger om den årlige polske virksomhet på Spitsbergen:

Polarstasjonen for Instituttet for Geofysikk (det Polske forskningsakademiet - PAN) er plassert på Sør-Spitsbergen, nordre kystlinje når munningen til Hornsund. Stasjonen ligger i Isbjørnhamna, på en flat marin terrasse, ca 10 m.o.h. Polen driver forskning som et av landene som har signert Svalbardtraktaten fra 1921.

Den første store PAN-ekspedisjonen til Hornsund fant sted i 1957, da stasjonen ble etablert. Siden 1978, har helårige ekspedisjoner vært organisert av Departe-

mentet for Polarforskning, Instituttet for Geofysikk fra PAN. Stasjonen har vært vert for mange hundre mennesker: forskere og teknikere fra det polske forskningsakademiet sine ekspedisjoner, andre forskere fra polske og utenlandske universitet, turister fra cruiseskip, seilbåter så vel som andre tilfeldige besøkende (representanter fra norske og russiske bosettinger, samt Polsk prest fra den katolske kirke i Norge). Mange mennesker som besøker eller arbeider ved stasjoner vil returnere år etter År, under innflytelse fra den fantastiske naturen ved Hornsund.

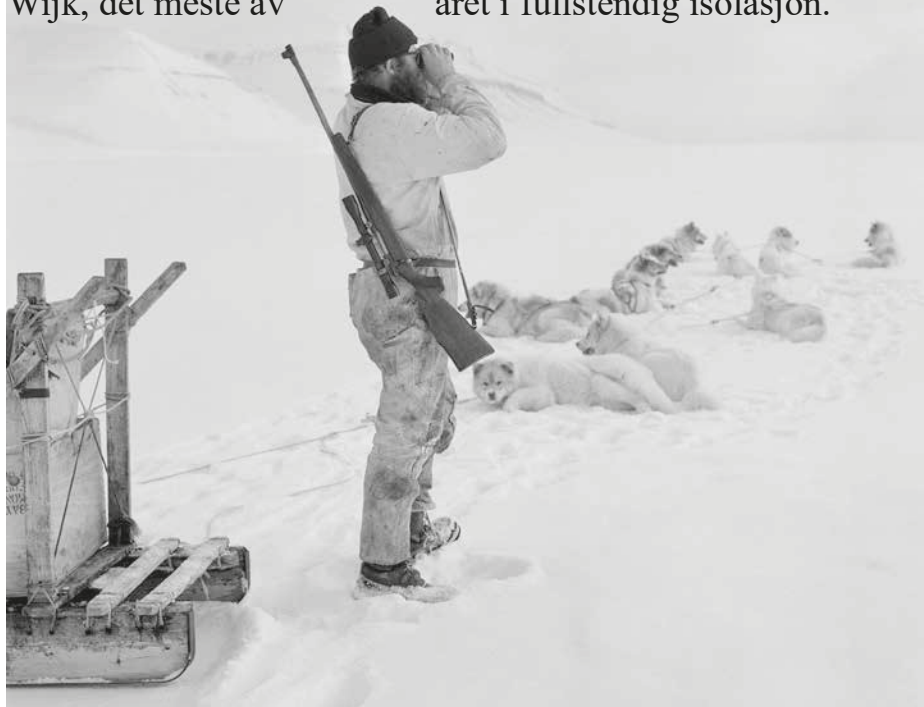
(Erik Chr. Martens)



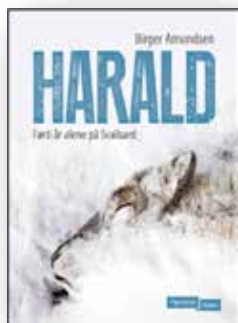
FANGSTMANNENS KONVOLUTT

Erik Chr. Martens

Harald A. Soleim ankom Svalbard en forblåst sommerdag i 1977. Det var midt på lyse natten, han kjente ingen, og alt var fremmed for ham. Men i mer enn førti år holdt Harald Soleim til som fangstmann i en liten hytte på Kapp Wijk, det meste av året i fullstendig isolasjon.



Harald A. Soleim kommer opprinnelig fra Bergen og etablerte seg som fangstmann på Svalbard i 1977. Med unntak av den første sesongen, da han holdt til i Bjønhamna, har han hatt base på Kapp Wijk i innløpet til Dicksonfjorden.



Opplysningene om Soleim er hentet fra omtalen av boken til Birger Amundsen: «HARALD, førti år alene på Svalbard». Fotoene er også hentet fra denne bokomtalen på nettet.



Harald Soleim med hundeslede underveis tilbake til Kapp Wijk etter en fellerunde sør-
over langs foten av
Tschermakfjellet en dag i
mars 1987.



Det er interessant å
avdekke hvem og hva
som skjuler seg bak
signatur og stedsnavn
på en konvolutt. I til-
legg vitner dette om at
Soleim også signerte
konvolutter som et
bidrag til livsoppholdet
for sitt ensomme
fangstliv på Kapp Wijk

Post i krisetider, en beredskaps utfordring.

Erik Chr. Martens

I disse ulvetider i Europa med krig og trusler om såkalt hybridkrig som kan gå utover de mellommeneskelige kontakter og infrastruktur.

Da melder tanken seg, hos en frimerkesamler, om hvilken medmenneskelig og strategisk rolle et fungerende postvesen har spilt gjennom århundrene.

Jeg har med interesse les Geir Sør-Reimes glimrende artikler, i NfT, om det ukrainske Postverks utrettelige innsats for å holde landets postgang åpen. Dette skjer i et land med krig hvor Russerene sender sine missiler mot vilkårlige boligområder og mot

infrastrukturer med et klart mål å ustabilere landet, men resultatet har blitt det klart motsatte.

Ukrposhta er et strålende eksempel på dette.

Den russiske terrorbombing av boligområder og mot infrastruktur skaper store utfordringer. Etter hva jeg forstår er de digitale kommunikasjonslinjer ustabile og til dels utav drift.

Dette medfører at banker og andre samfunnskritiske tjenester ikke fungerer. I tillegg har de russiske soldater under okkupasjonen

stjålet alt de har kommet over, som ikke er ødelagt. Det gjelder bl.a. folks mobiltelefoner



Pensjonsutbetaling



Brød i Posten



Mobilt postkontor i tanks



Brød i Posten

BILDER FRA DEN POSTALE VIRKELIGHET I UKRAINA



Logistikk samarbeide Polen - Ukraina



Penger på Posten



Gjenåpning av Nikolaev Post-kontor



Så i hagen—Ukrposhta vil levere al hva du trenger

Ukrposhta er raskt på plass

I frigitte områder åpner Ukrposhta sine postkontor raskt for å kunne betjene befolkningen.

Pensjon, post, levnetsmidler og hjelpepakker fra inn- og utland.

I denne uoversiktlige situasjon både i den ikke okkuperte og frigjorte del av Ukraina har det, og er en stor utfordring med å nå ut til befolkningen. Her har det «analoge» postvesen forbilledlig etablert sine tjenester.

De operere postkontor over hele landet, der hvor lokaler er bombet sønder og sammen etablerer de mobile postkontor.

Posten går og kommer. Folk får sine pensjoner og banktjenester, hjelpepakker fra andre europeiske land når ut til alle hvor de ukrainske myndigheter og militære har kontroll.

I tillegg har Ukrposhta hatt et øye for å komme med frimerkeutgivelser som illustrerer landets utfordringer. Dette og andre lands frimerkeutgivelser med Ukraina, som motiv på frimerker har Geir Sør-Reime presenter for interesserte frimerkesamler gjennom sine informasjons artikler i NfT.



Ukrainasvæpnede styrkers dag æret med "Første dag" stemping med Yuri Gusev, administrerende direktør for Ukroboronprom og Igor Smilyansky, administrerende direktør for Ukrposhta i hovedpostkontoret i Kiev

Ukrposhta "Provider of the Year"

Den prestisjetunge Parcel and Postal Technology International Awards 2022 («Årets leverandør»), er anerkjenelse for den heroiske innsats fra Posten i rainas under de pågående krigshandlinger.

Begrunnelsen trekker fram den heroiske innsats fra Ukraina fra de ansatte under svært vanskelige forhold skapt av det brutale russiske angrep på landet. En innsats også intensjonale postverk gir sin anerkjennelse.

Ukrposhta, da de ble utropt som prisvinner, håndtert utenlandske forsendelser på 7.5 tonn fra over 30 000 kunder, 16,3 millioner innlandspakker, 40 millioner brev og tatt hånd om 28,5 millioer pensjonsutbetalinger og pengeoverføringer. Det trekkes også fram at over 900 postkontor er skadet av krigshandlingene. Samtidig har Ukrposhta reformert posttjenesten og etablert mobile postkontor i de frigitte områder. "Året 2022 bød på mange utfordringer, og vi jobber kontinuerlig med å forbedre kvalite-

ten på tjenesten, forbedre og utvide produktlinjen og ta vare på kundene våre. Arbeidet med mobile avdelinger er spesielt relevant. I de bosetningene der det er aktive fiendtligheter, er rollen som mobile enheter svært viktig, fordi våre ansatte leverer pensjoner, sosialhjelp og grunnleggende nødvendigheter med bil. Anerkjennelsen av Ukrposhta som en profesjonell global forening vitner om det høye nivået på våre tjenester og høyt ansvar overfor kunder og partnere. Og dette er en annen manifestasjon av verdens støtte til Ukraina også på postfronten. Slike resultater stimulerer og inspirerer til nye prestasjoner, sier Generaldirektøren i Ukrposhta Ihor Smilyanskyi uttaler at de setter stor pris på anerkjennelse prisen "Provider of the Year" gir til alle for det profesjonelle arbeid som utføres ofte under svært vanskelige forhold, av alle medarbeiderne.



The Service Provider of the Year award ble mottatt av Julia Pavlenko, director of international, operations department, Ukrposhta

VINTERKRIGEN

Dette er et annet eksempel på russiske angrep på et naboland, også her spilte postvesenet en viktig rolle for lokalbefolkningen.

Vinterkrigen brøt ut da Sovjetunionen angrep Finland den 30. november 1939, tre måneder etter utbruddet av andre verdenskrig. Angrepet ble internasjonalt fordømt og førte til at Sovjetunionen ble utestengt fra Folkeforbundet. Finnene holdt stand frem til 13. mars 1940, da de undertegnet en fredsavtale. Finland ble tvunget til å avstå 10 % av sitt territorium og

20 % av sin industrielle kapasitet, hovedsakelig skogindustri, til Sovjetunionen. 10 % av befolkningen måtte flykte fra sine hjem og eiendommer.

Odd Arve Kvinnesland har gledet medlemmene med et innsiktfullt og interessant foredrag om postens operasjoner på det Karelske nes under det som kalles fortsettelseskrigen. Den finske fortset-

telseskrigen begynte med sovjetiske bombeangrep mot Finland 25. juni 1941. Finnene kunne imidlertid gå til motangrep, og gjenerobret det karelske neset og Øst-Karelen. **Posten fulgte raskt etter og etablerte postkontor.** Krigen varte til våpenstillstanden 4. september 1944 (på finsk side) og 5. september (på sovjetisk side). De karelere som hadde begitt seg hjem etter den finske gjenerobringen måtte igjen flyk-



Det karelskeneset var hovedmålet for det sovjetiske angrep på Finland. Den gamle grensen nær St. Petersburg og den nye finske russiske grense,

Odd Arve Kvinnesland har sendt meg to brev og et kort fra Karelen.



Det første er sendt fra
Äänislinna,
(Russisk: Petrozavodsk)
«hovedstaden» i Sovjetisk
Karelen, fra soldat hjem til
Finland.



Det andre fra Feltpostkontor nr.
1 ved Svirfronten fra soldat der
til Tyskland. Sendt med tog
og avstemplet i Äänislinna
(svakt) og med fly via Helsing-
fors til Berlin, og tysk sensur.



Det siste er et brevkort fra
dansk, frivilling, soldat,
avstemplet ved feltpostkontoret
nr. 38, også ved Svirfronten. Og
sendt til Danmark via Äänislin-
na. Finsk og Dansk passerstem-
pel.

Elva Svir (ikke med på kartut-
snittet) renner fra innsjøene
Onega til Ladoga, og finnene
hadde et brohode på sørsiden av
elva. Har var mange svenske og
noen danske frivillige stasjo-
nert, og mange av disse falt i
kampene ved Svir.

Frimerkehandlere med lokal tilknytning.

Geir O. Flatheim

I årets januar-utgave var det en artikkel om frimerkehandlere som kom og gikk i vårt distrikt gjennom tidene. Det har vært mange enkeltpersoner, butikker og firma som har forsøkt å glede oss samlere gjennom spesielt 1900-tallet,

men jeg ble litt overrasket over det høye antallet lokale. Har det vært tilsvarende mange i flere andre regioner, utenom Oslo ?

Det er likevel noen flere, så denne artikkelen er ment som en

fortsettelse og viser flere logoer som ikke

var med sist Jeg har selv samlet siden 1973-74, så noen av de nevnte har jeg fått med meg. Jeg tror min første kontakt da var med



Middelthson, som hadde en forretning i Kongsgaten 36. Jeg husker ikke så mye fra denne, men han plukket noen merker og rekvisita til meg over disk. Han gikk dessverre bort i 1974. Samtidig var jeg jevnlig på besøk i

en liten sjappe på Jorenholmen med et underlig navn; expo-m. En hyggelig type som bl.a plukket ** etterkrigs-merker til meg. Jeg har en del av disse fortsatt, men det spørs vel om jeg ville fått igjen pengene nå - 48 år senere.

En annen fra den perioden var

Stavanger Frimerke & Mynthandel

Kjell Egil Løvås,

som drev med frimerker, mynter og tegneserier i Pedersgaten. En fargerik person, som jeg selv i ung alder hadde mine feider med. Jeg vant noen, men at han var en god selger, det skal han ha. Han var en ivrig spiller på Forus Travbane, så hans behov for raske kontanter var konstant. En gang på 80-tallet overtalte han meg til å kjøpe et flott ustemplet 4 sk Våpen 1855. Jeg skulle få et godt tilbud hvis jeg kunne betale kontant. Jeg lot meg friste, men trygg var jeg ikke. Merket fikk da en rask tur nordover, og mistanken ble bekreftet. Moldenhauer stemplet merket som blekkvasket og

ville vite hvor jeg fikk det fra. Det førte til at Løvås måtte erstatte meg godt for merket (med



Frimerker Mynter
Postkort Pengesedler Rekvisita

Stavanger mynt & antikk
K. E. Frost - Bergelandsgate 40 - 4012 Stavanger - Telefon 51522341

sikre objekter), og samtidig gikk FCM til det drøye skritt å sørge for at han ikke lenger var velkommen i Handlerforeningen. Jeg vet ikke om han tok det så hardt. Frost hadde og sin butikk i det området. Bergjelandsgate 40 inneholdt en liten butikk - Stavanger Mynt og an-

Stavanger mynt og antikk
Knut Frost

Kjøper og selger mynter, sedler, medaljer og rekvisita etc.

Bedre utenlandske mynter kjøpes

Postordre, mankoliste ekspederes

Vi fører også godt lager med frimerker, brev og postkort.

BERGELANDSGT. 40. 4000 STAVANGER.
Tlf. 04-52 23 41

det fra ham også, og noen tegneserier fra henne.

På den tiden var det og et firma som kalte seg **VEST-auksjon**. De hadde

NORDBØ'S FRIMERKEAUKSJONER
Boks 4501 - Stokka, 4004 Stavanger
Telefon: (04) 56 06 13

Auksjonsfirmaet startet av **TROND NORDBØ** og senere drevet av **Geir Flatheim og Trond Nordbø** i fellesskap. Opphørte vel rundt tusenårsskiftet, eller litt før! Hadde mange fine auksjoner på hotell Alstor i Stavanger

vel ingen butikk, men drev med offentlige auksjoner i Stavanger. På 80-tallet startet en ivrig ung samler sin handler-karriere.

Han hadde vært formann i SFK junior og startet så bl.a Nordbøs Frimerke-auksjoner. Dette firmaet, med egne kataloger, drev han fra kjelleren hos faren på nedre Stokka. Dette ble jeg selv en del av noe senere, før jeg flyttet til Oslo i 1996. Fra Oslo drev jeg en periode firmaet

NFS

(Norsk Frimerke-
og Samlerauksjon)

sammen med

**Ragners Frimerker,
Frimerkehjørnet,
Brunsæll og Nordbø.**

Det ble 17 auksjoner, før jeg flyttet videre til Kristiansand og Nordbø forsvant til Tyskland. Vi brøt da våre bånd til Stavanger, men fortsatte samarbeidet med kjøp og salg spesielt på auksjoner i Europa, til han gikk bort i 2014.

NORSTAMPS

Offentlig auksjon 24. 03. 2001
Skriftlig auksjon 26. - 30. 03. 2001

AUKSJON NR. 5
**Jubileums-auksjon
FRIMERKER**

ALSTOR HOTELL Stavanger
Fredag 12. juni kl. 16.00



VEST auksjon

Postboks 1044 - 4001 STAVANGER

Auksjonarius - R.H. Schiøde
Tlf. (04) 58 55 13

tikk - med bl.a frimerker, samt en dansk handler med en mindre erfaringen kone bak disken. Noen merker ble

Vest auksjon
nok et lokalt
Stavanger-
firma fra 1970-
80 tallet.

NORSTAMPS



solgte objekter gjennom dette nettet er nå ledende i Norge.

Der er jeg selv ansatt, med mitt eget kontor i

I Stavanger ble det da rom for en ny handler utdannet i SFK junior; John Arne Paulsen. Han startet Norstamps i 1995.

Det har nå vokst til en stor butikk på Bystasjonen i Sandnes og auksjonsfirmaet GiBud som primært driver på internett. Antall årlige

Kristiansand.

I vårt nye årtusen har antall handleere sunket drastisk over hele landet. Nå er internett viktig og har tatt over alle typer handel, også i stor grad for frimerkesamlerne. Men heldigvis kan vi fortsatt glede seg over enkelte butikker, samt offentlige auksjoner og klubb-auksjoner etc rundt om i landet. Disse sosiale mulighetene er viktige og har vært med på å fremme interessen for filateli, bl.a. hos nye samlere - så filateliene er ikke død !



GiBud.no



*Brandtvegg Frimerker
& Hobby*

POSTBOK 64
4001 STAVANGER

Innehaveren, en dame, jobbet først hos MIDDELTHON før hun startet med sin egen frimerkebutikk i et av småene rett nedenfor Sølvberget. Sønnen av Middelthø, Bernt, overtok virksomheten og drev fram til nedleggelsen.

**Støtt Stavanger Filatelist-Klub
bli Grasrotgiver, send SMS**

Grasrotandel 984 102 062 til 6000.

**TAKK, i dag er det 21 som har registrert sin
spillekonto hos Norsk Tipping og dette
gir et kjærkommet bidrag til klubbkassen.**

HUSK!

Har du fått nytt mobil nr.,
mail eller flyttet.

Send informasjon snarest til
gjertbergesen@gmail.com
telefon 906 86 366

TAKK FOR 1 ÅR

Hyggelig juleavslutning



Hyggelig og tradisjonell juleavslutning. Kåre arrangerte årets siste auksjon.

Alle hygget seg med vel-smakende smørbrød og to store bløt- og marsipan - kake.



Det hyggelige samværet ble avsluttet med utlodning av jule godter. Mange gikk svært fornøyde hjem med mange velsmakende gevinster.

*God jul og
godt nytt år.*



*Rikholdig utvalg av
gevinster*



Retur: Stavanger Filatelist-Klub, Postboks 604, 4003 Stavanger



295.200,- inkl. salær



103.320,- inkl. salær



115.620,- inkl. salær



639.600,- inkl. salær



78.720,- inkl. salær



147.600,- inkl. salær

REKORDAUKSJON!

Høstens kvalitetsauksjon over frimerker, mynter og sedler ble en stor suksess. Totalt omsatte vi for over 22 millioner kroner, noe som er ny rekord med god margin.

Har du toppobjekter du ønsker å selge på auksjon hos Skanfil?

Ta kontakt for en hyggelig auksjonsprat på skanfil@skanfil.no / 52 70 39 40, eller kom innom et av våre avdelingskontorer.



www.skanfil.no Skanfil Auksjoner AS / 52 70 39 40 / skanfil@skanfil.no